

Raision kaupunki

Liikuntapalvelut

Palveluverkkoselvitys 2019

Liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja Reijo Hakorinta

Sisälllys

1. Liikuntapalvelujen järjestäminen ja palveluiden nykytila tp 2018
2. Liikuntapalveluja järjestävät Raisiossa
3. Liikuntapalvelujen järjestämiseen esitettävät muutokset
4. Muutosten kustannusvertailu ja vaikutusten arviointi

TIIVISTELMÄ

Liikuntapalvelujen toimintaa ohjaa liikuntalaki. Se on puitelaki eikä määrittele tarkkoja palvelujen toteutustapoja. Kunta saa hoitaa liikuntapalveluja parhaaksi katsomallaan tavalla. Raision kaupungin Liikuntapalvelut ovat valtakunnallisessa vertailussa sekä palveluiltaan että kustannuksiltaan hieman keskitason yläpuolella. Nämä ovat merkkejä vahvasta menneiden vuosikymmenten panostuksesta liikuntakaupunkimaineen hyväksi. Sillä on myös saavutettu sekä menestystä henkilökohtaisella että seuratasolla ja näkyvyyttä ja profiilia kaupungille.

Liikuntapalvelujen tilanne Raisiossa on hyvä. Asukkailla on monipuoliset harrastusmahdollisuudet. Urheiluseurojen ja muiden liikuntaa järjestävien yhteisöjen mahdollisuudet ovat hyvällä pohjalla. Kehittämisen paikkoja on aina ja ne ovat parhaiten ratkaistavissa aktiivisella yhteistyöllä yhteiseksi hyväksi. Erityisen merkittävä olosuhteiden lisäksi on se henki millä kehittämistyötä tehdään sekä kaupungin sisäisillä verkostoilla että kaupungin, yhdistysten, yksityisten ja ympäristökuntien välisellä kumppanuudella.

Raisiossa peruspalvelut ja olosuhteet on hyvällä mallilla. Jatkossa on pidettävä huolta toimintaedellytysten varmistamiseksi. Liikuntainvestoinnit on jatkossakin syytä selvittää perusteellisesti ja laajasti myös seudullisena yhteistyönä. Turun seudulla etäisyydet ja sitä kautta palvelujen saavutettavuus on huomattavasti parempi kuin valtakunnassa keskimäärin. Näistä syistä on syytä ajatella kolmitasoisesti palvelujen tuotannossa. Isot tarpeet ratkaistaan seudullisesti, 11 kuntaa, keskikokoiset alueellisesti 2 – 4 lähimmän kunnan kesken ja lähipalvelut paikallisesti kunnissa tai kunnan osissa.

1. Liikuntapalvelujen järjestäminen ja palveluiden nykytila tp2018

Liikuntalain mukaan kunnan tehtävänä on **luoda edellytyksiä** kunnan asukkaiden liikunnalle **järjestämällä** liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, **tukemalla** kansalaistoimintaa sekä **rakentamalla** ja **ylläpitämällä** liikuntapaikkoja.

Liikunta on kunnan **peruspalvelu** ja tärkeä osa kuntalaisten hyvinvointia.

Kunnan tehtävänä on turvata liikuntapalveluiden mahdollisimman **tasa-arvoinen saataavuus** kaikille kuntalaisille. Keskeisenä tehtävänä on liikunnan ja muun terveyttä edistävän **fyysisen aktiivisuuden edistäminen**. Kunta tukee kuntalaisten liikkumista **kehittämällä** paikallista ja alueellista **yhteistyötä** sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa, **avustamalla** kansalaistoimintaa ja **tarjoamalla** liikuntapaikkoja.

1.1. Liikuntapalvelut Raisiossa

Raisiossa Liikuntapalvelut on osana Vapaa-aikapalveluja. Hallinnollisesti Liikuntapalvelut toimivat yhdessä Nuorisopalvelujen kanssa ja ovat Vapaa-aikalautakunnan alaisia.

Liikuntapalvelujen kustannukset tp 2018

Vuoden 2018 tilinpäätöksen mukaan Liikuntapalvelujen kokonaiskustannukset olivat 3.787.548 €, tuotot 914.348 € ja nettokustannus poistot huomioiden 2.988.697 €. Nettokustannus asukasta kohden oli 98,00 € / asukas. Henkilötyövuosia oli 22,66 HTV

Raisio Liikunta palveluverkkoselvitys		Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (Lisä 1)
4310 Liikuntapalvelut				
Koko Liikuntapalvelut				
Tuotot	€	937 424,93	914 348,84	949 738,00
Toimintakulut	€	-3 432 568,15	-3 787 548,92	-3 480 263,00
Toimintakate	€	-2 495 143,22	-2 873 200,08	-2 530 525,00
Poistot	€	-110 236,96	-115 497,34	-106 685,00
Netto	€	-2 605 380,18	-2 988 697,42	-2 637 210,00
Netto / asukas	€	-85,65	-98,00	-86,67

1.1.1. Liikuntapalvelujen hallinto

Liikuntapalvelujen hallinto ja asiakaspalvelut sijaitsevat Raision Kirjastotalossa. Paikka on keskeinen Eeronkujalla, Vaisaaren ja RASEKOn koulukeskuksen kanssa samalla alueella. Yhdessä kirjastopalvelujen kanssa palvelupiste henkilöstöineen, aineistoineen ja asiakastietokoneineen tarjoaa perustietoa ja neuvontaa liikunnasta raisiolaisten yksityisten ja yhteisöjen tarpeisiin.

Henkilöstö: Liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja, 50 % ja palvelusihteeri

Palvelut: Nuoli –palvelupiste Kirjastotalossa ,

Liikuntapalvelujen kokonaisvastuu, johtaminen ja kehittäminen, verkostoyhteistyö, avustukset. Seutuyhteistyö, ystävyyskaupunkiyhteistyö. Seutuyhteistyötä tehdään 11 Turun seudun kunnan yhteisenä projektina Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry:n johdolla. Ystävyyskaupunkiyhteistyö on satunnaista tukea henkilöstön, luottamushenkilöiden ja urheiluseurojen vierailuille. Aktiivisinta yhteistyö on ollut Sigtunan kaupungin kanssa Ruotsissa.

1.1.2. Liikuntatoiminta

Liikuntatoiminta sisältää ohjatun liikunnan palvelut. Kaksi liikuntasuunnittelijaa järjestelee palveluja ja tapahtumia. Ohjattuja ryhmiä heidän lisäksi ohjaavat tuntiopettajat ja Ulpu-kassa vesiliikunnanohjaajat. Liikuntasuunnittelijat vastaavat toinen lasten ja nuorten liikunnan palveluista yhdessä varhaiskasvatuksen, koulujen ja urheiluseurojen kanssa. Toinen toimii terveystoiminnan sektorilla yhteistyössä Sosiaali- ja terveystoimintapalvelujen kanssa kohderyhmänä aikuis- ja vanhusväestö.

Henkilöstö:

Liikuntasuunnittelija 1: lasten ja nuorten liikunta, koulu- ja seurayhteistyö, seuraparlamentti

Liikuntasuunnittelija 2: sosiaali- ja terveystoimintapalvelujen yhteistyö, liikuntaneuvonta, soveltava liikunta.

Tilat: Ohjattua liikuntatoimintaa tapahtumia toteutetaan kaupungin ylläpitämillä liikuntapaikoilla. Soveltavan liikunnan ryhmiä ohjataan myös Vanhan Kauppaoppilaitoksen 2. kerroksen pienryhmätallassa Juhaninkuja 5:ssä. Liikuntaneuvontapalvelua annetaan Kirjastotalolla sekä yhteistyössä Terveystoimintapalvelujen kanssa Raision Terveystoimintakeskuksella.

Raisio Liikunta palveluverkkoselvitys		Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (Lisä 1)
4310200 Liikuntatoiminta				
Tuotot	€	3 950,88	3 556,21	4 762,00
Toimintakulut	€	-78 867,75	-81 485,98	-87 578,00
Toimintakate	€	-74 916,87	-77 929,77	-82 816,00
Yksilökäynnit	kpl	26 478,00	25 697,00	28 000,00
Kulut / yksilökäynti	€	-2,98	-3,17	-3,13
Ryhmäkoostumisten määrä	kpl	1 517,00	1 446,00	1 500,00

Liikuntatoiminnan ryhmissä on laskettu jokaisen ryhmän jokainen kokoontumiskerta. Ja yksilökäynneissä on jokaisen kokoontumiskerran jokainen kävijä.

Jokainen ryhmäkerta vaatii resurssina ohjaajan, tilan ja välineet. Luvuissa on mukana myös Liikuntapalvelujen järjestämät tapahtumat ja vesiliikuntaryhmät ja uimakoulut.

1.1.3. Uintikeskus Ulpukka

Uintikeskus Ulpukka on seudullisesti merkittävä iso uimahalli. Hallissa on 8 ratainen 25 m allas ja 4 ratainen 25 m allas, opetusallas, pienten lasten allas, vesiliukumäki ja ulkoallas. Lisäksi muita liikuntatiloja on kuntosali ja pieni liikuntasali.

Henkilöstö: Uimahallin esimies, vesiliikunnan ohjaajat, uinninvalvojat ja muu asiakaspalveluhenkilöstö.

Palvelut: Uimahalli- ja kuntosalipalvelut, liikuntasali, ohjatut vesiliikunnat, uimakoulut, tapahtumat.

Oheispalvelut: Ulpukan kahvio, ulkoinen palveluntuottaja.

Aukiolotunnit vuodessa 3948, keskimäärin 84 tuntia viikossa. 5 viikkoa kesän huoltotauko.

Asiakaskäyntejä 185345 / vuosi. Kustannukset 4,26 € / käynti.

Raisio Liikunta palveluverkkoselvitys		Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (Lisä 1)
4310300 Uintikeskus Ulpukka				
Tuotot	€	816 708,75	799 474,94	812 276,00
Toimintakulut	€	-1 548 716,37	-1 585 246,53	-1 447 165,00
Toimintakate	€	-732 007,62	-785 771,59	-634 889,00
Poistot	€	-11 327,05	-4 704,16	-2 749,00
Netto	€	-743 334,67	-790 475,75	-637 638,00
Kulut / aukiolotunti	€	-395,15	-411,48	-367,25
Netto / aukiolotunit	€	-188,28	-204,57	-161,51
Yksilökäynnit	kpl	191 474,00	185 345,00	200 000,00
Netto / yksilökäynti	€	-3,88	-4,26	-3,19
Tuottojen osuus kuluista	%	52,35	50,28	56,02

1.1.4. Sisäliikuntatilat

Sisäliikuntatiloja on Kerttulan Liikuntahallissa, iso sali jaettavissa 3 osaan, telinetila, kuntosali, kokoustila ja kahvio. Henkilökapasiteetti hallissa on 1400 henkeä. Lisäksi Liikuntapalvelujen hallinnoimana on ilta-, viikonloppu- ja loma-ajan käytössä 9 eri kokoista koulujen salia ympäri kaupunkia sekä keskustan voimailutila kamppailulajeille.

Henkilöstö: Liikuntapaikkamestari, esimies joka johtaa sisäliikuntatilojen, ulkoliikuntapaikkojen ja jäähallipalvelujen henkilöstöä. Kolme liikuntahallin valvojaa.

Palvelut: Liikuntahalli Kerttulan Liikuntakeskuksessa: Sali jaettavissa 3 osaan, telinetila ja kuntosali sekä kokous- ja kahviotilat. Muut sisäliikuntatilat: Koulujen salit: isot salit Lukio, Vaisaaren koulu, Vanha Kauppaoppilaitos, Friisilän koulu ja Ammattioppilaitos. Pienet salit Ihalan, Kaanaan, Kuloisten ja Tahvion koulut. Keskustan voimailutilat kamppailulajeille: judo ja paini.

Sisäliikuntatilojen käyttöaste v. 2018 83,3 % sisäliikuntakaudella. ja 305 218 asiakaskäyntiä / vuosi. Kustannukset 3,43 € / käynti.

Raisio Liikunta palveluverkkoselvitys		Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (Lisä 1)
4310400 Sisäliikuntatilat				
Tuotot	€	89 197,15	83 363,99	100 700,00
Toimintakulut	€	-818 362,74	-1 035 217,83	-903 927,00
Toimintakate	€	-729 165,59	-951 853,84	-803 227,00
Poistot	€	-6 688,32	-12 307,06	-5 927,00
Netto	€	-735 853,91	-964 160,90	-809 154,00
Kulut / käyttötunti	€	-43,91	-52,86	-47,79
Käyttöaste	%	82,00	83,30	85,00
Yksilökäynnit	kpl	305 524,00	305 218,00	300 000,00
Kulut / yksilökäynti	€	-2,70	-3,43	-3,03

1.1.5. Ulkoliikuntapaikat

Kerttulan Liikuntakeskuksessa on Kerttulan Liikuntahallin lisäksi, keskusurheilukenttä, jalkapallonurmikenttä, kolme tenniskenttää, kaksi jäähallia, tennishalli, valaistu kunto- ja hiihtorata sekä ulkoilureittien lähtö- ja opastuspiste.

Ulkoliikuntapaikkoja on Kerttulan liikuntakeskuksen paikat mukaan lukien 86 paikkaa kaupungin alueella. Määrään kuuluvat erikokoiset ja laatuiset pallokentät, talvella osittain jääkenttinä. Koulujen yhteydessä olevat pienet pallokentät pyritään jäädyttämään talvisin luistinradoiksi. Muualla olevia kenttiä jäädyttävät seudun asukkaat talkookenttinä. Ulkoilureittejä ja kuntoratoja on yhteensä 57 km ja osa reiteistä kuuluu laajempaan Kuhankuonon retkeily- ja virkistysalueen reitistöön. Raisio on jäsenenä Kuhankuonon retkeilyreitistö ja virkistysalueyhdistyksessä. Haunisissa on altaan kiertävällä polulla kaksi eri päivätaukokatosta, toinen on länsipäässä Kullaan polun välittömässä läheisyydessä. Toinen on altaan itäpuolella ja se on Santaojan tien päästä alkaen esteetön reitinosa. Santaojan tien päässä olevan p-alueen välittömässä läheisyydessä on DiscGolfPark 18-väyläinen frisbeegolfrata.

Henkilöstö: kolme kentänhoitajaa esimiehenä liikuntapaikkamestari.

Palvelut: Ulkoliikuntapaikkojen kunnossapito, hoito ja asiakaspalvelut.

Raisio Liikunta palveluverkkoselvitys		Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (Lisä 1)
4310500 Ulkoliikuntapaikat				
Tuotot	€	27 310,04	27 763,35	32 000,00
Toimintakulut	€	-394 851,78	-474 437,28	-442 597,00
Toimintakate	€	-367 541,74	-446 673,93	-410 597,00
Poistot	€	-91 820,54	-98 486,12	-98 009,00
Netto	€	-459 362,28	-545 160,05	-508 606,00
Liikuntapaikat ja -reitit	lkm	86,00	86,00	86,00
Liikuntareitit	km	57,00	57,00	57,00

1.1.6. Jäähallipalvelut

Raision kaksi jäähallia on Kerttulan Liikuntakeskuksessa ovat KOY Kerttulan Jäähallit omistuksessa. Kaupunki omistaa 50 % jäähalli-yhtiöstä. Toisen 50 % omistavat kaksi jääurheiluseuraa, Raision Nuorisokiekko ry ja Skating Team Raisio ry yhdessä.

Kaupungin osakassopimuksen mukaan Liikuntapalvelut vastaa jäänhoidosta, hoitokalustosta ja jäähdytysenergiasta.

Henkilöstö: kolme jäähallinhoitajaa, esimiehenä liikuntapaikkamestari.

Palvelut: KOY Kerttulan Jäähallit, kahden jäähallin jäänhoito ja jäänhoitokaluston kunnossapito, asiakaspalvelut.

Jäähallien aukiolotunnit 10 528 tuntia / vuosi, 220 tuntia / käyttöviikko. Hallit suljettuna huoltoa varten 4 viikkoa kesällä. Käyttöaste on 57,7 % koko vuoden ajalta. Kävijämäärä 91.396 käyntiä / vuosi. Kaupungin kustannukset 3,69 € / käynti.

Raisio Liikunta palveluverkkoselvitys		Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (Lisä 1)
4310600 Jäähallipalvelut				
Toimintakulut	€	-316 180,09	-336 849,91	-322 041,00
Toimintakate	€	-316 180,09	-336 849,91	-322 041,00
Netto	€	-316 180,09	-336 849,91	-322 041,00
Kulut / käyttötunti	€	-48,69	-55,28	-47,06
Käyttöaste	%	60,40	57,71	65,00
Yksilökäynnit	kpl	97 413,00	91 396,00	100 000,00
Kulut / yksilökäynti	€	-3,25	-3,69	-3,22

2. Liikuntapalveluja järjestävät Raisiossa

Raision kaupungin Liikuntapalvelujen lisäksi liikuntatoimintaa järjestävät kaupungin organisaatiossa varhaiskasvatuksen päiväkodit, perusopetuksen ja 2. asteen koulut,

Raisio-opisto sekä erilaiset hoitopalvelut ja kaupungin henkilöstön virkistystoimikunta, Virty.

Liikuntaa järjestäviä oppilaitoksia on lisäksi Raision seudun koulutuskuntayhtymä, RASEKO:n oppilaitokset.

Kaupungin ylläpitämillä liikuntapaikoilla suurin käyttäjäryhmä on kaupungissa toimivat urheiluseurat. Raisiossa toimii n. 30 liikuntaa järjestävää yhdistystä. Kaupungin avustustoiminnan piirissä on 19 urheiluseuraa.

Lisäksi muina toimijoina muut yhdistykset, yritykset ja muut yksityiset yhteisöt ja yksityiset raisiolaiset ja muun Turun seudun yhteisöt ja asukkaat.

Kerttulan Tennishalli on myös kaupungin, tennisseuran ja yksityisten omistama osakeyhtiömuotoinen halli.

Vaisaareen on rakenteilla jalkapallonurmikentän päälle Raision Palloiluhallit Oy:n rakennuttamana ylipainehalli. Kaupunki on vuokrannut kentän kiinteistöyhtiölle, joka pyörittää toimintaa. Sopimuksen mukaan ympäristön koulut käyttävät hallia liikuntatilanaan koulupäivinä.

Raision Moottoriradan toiminnasta vastaa Raision Moottoriratayhdistys. Kaupunki on vuokrannut yhdistykselle maa-alueen toimintaan. Moottoriratayhdistyksessä kaupungin edustajana toimii kaupungininsinööri.

3. Liikuntapalvelujen järjestämiseen esitettävät muutokset

Henkilöstötilanne Liikuntapalveluissa on tällä hetkellä hyvä. Avaintehtävissä toimii alansa kokeneita ammattilaisia. Vuoteen 2023 mennessä Liikunta- ja nuorisopalvelujen organisaatiosta on yli 20 %:lla mahdollisuus eläköitymiseen. Henkilöstötilanteen muuttuessa on mahdollisuus rekrytoida uutta osaamista. Toimenpide-ehdotus: Tilanteessa on toivottavaa, että tehtäviä ei järjestellä väliaikaisilla sijaisuuksilla vaan uskalletaan panostaa koulutettuihin ammattilaisiin avaintehtävissä. Uudenlaista tulevaisuuden osaamista on hyvä harkita rekrytointien ja mahdollisten tehtäväjärjestelyiden yhteydessä.

Yhteistyö kaupungin sisällä toimialojen kesken toimii sujuvasti. Raisiossa on nyt ja uuden keskusta-alueen kehittyessä kaikki mahdollisuudet toimia aktiivisen arkiliikunnan kaupunkina. Kaikessa kehittämisessä pitäisi kärkeinä olla kevyen liikenteen mahdollisuuksien parantaminen. Se on myös kulttuurikysymys ei pelkästään olosuhdeasia.

Toimenpide-ehdotus: Liikuntapalveluilla voisi olla vahvempi rooli kaupunkisuunnittelussa.

Liikuntapalvelujen tehtävänä jatkossa on entistä enemmän toimia alansa koordinaattorina kunnassa. Tärkeää on tutkia tarpeita ja ilmiöitä eri väestöryhmissä ja trendejä alan tarjonnassa. Panostukset täytyy perustua tutkittuun tietoon ja tarkkaan pohdintaan siitä mikä on julkisen hallinnon rooli ja mikä seurojen tai yksityisen

palvelutuotannon. Yhteistyöverkostoja, sekä kunnan sisäisiä että ulkoisia, tulee vahvistaa. Seurantajärjestelmät ja mittarit täytyy tuottaa tarkempaa tietoa asukkaiden hyvinvoinnin tilasta ja toimenpiteiden vaikuttavuudesta. Tiedolla johtamisen kehittäminen on erittäin merkityksellistä panos – tuotos -ajattelua. Hankerahoituksia kannattaa selvittää uusien toimintojen kehittämiseen.

Toimenpide-ehdotus: Hankeosaamista lisätään keskittämällä Sivistyskeskuksessa. Palvelujen kehittämisen hankkeistaminen on taloudellisesti järkevää tuotekehitystä. Osa kehittämisestä toteutetaan seudullisena yhteistyönä jo olemassa olevan yhteistyörakenteen mukaan. Henkilöstökoulutuksella varmistetaan nykyaikaisten sähköisten palvelujen käyttö ja kehittäminen. Seurantajärjestelmät vaativat ohjelmisto- ja kalustoinvestointeja hallintoon ja liikuntatilojen kulunvalvontaan ja alueiden valaistukseen kytkettyinä.

Raisiossa on investoitu viime vuosikymmeninä laadukkaat olosuhteet urheilun, lasten ja nuorten liikunnan ja aikuisväestön terveysliikunnan harrastamiseen. Korjausvelkaa ei kannata enempää synnyttää. Uusien lajien ja isojen liikuntapaikkojen investointitarpeita ei ole tällä hetkellä. Niitä kannattaa seurata ja selvittää seudullisella yhteistyöllä.

Liikuntapaikkarakentamisessa tulevaisuudessa entistä enemmän tullaan tekemään talvesta kesää ja kesästä talvea. Enää ei perinteiset sesongit ole merkittäviä. Tarkoittaa esim. jalkapalloa talvella ja hiihtoa ja luistelua kesällä. Ratkaisut tuohon tarpeeseen täytyy tehdä tapauskohtaisesti. Yksi johtava periaate voi olla perusratkaisuna nykyaikainen perusolosuhde, esim. jalkapallonurmikenttä eli tekonurmi on se julkisen rahoituksen väärtti. Se mahdollistaa suuren käyttöasteen verrattuna luonnonnurmeen ja pidentää kautta keväällä ja syksyllä. Kun jalkapallonurmea lämmitetään talvella alla olevalla putkistolla tai päälle rakennetaan halli talviharjoittelua varten, se on erityisolosuhde. Siihen on syytä harkita vaihtoehtoja toteutustapaa. Tämä on periaate, jota voi soveltaa kaikkeen rakentamiseen.

Toimenpide-ehdotus: Tehdään erillinen liikuntaympäristöjen kehittämisohjelma 2020 . 25, joka kattaa rakennetut liikuntapaikat ja muut aktiiviset elinympäristöt Raisiossa. Ohjelma sisältää myös tulevien vuosien investointitarpeet.

Yhteistyö yhdistysten kanssa on Raisiossa perinteisesti aktiivista. Raisiossa on laaja ja monipuolinen palvelutarjonta yhdistyksillä. Sitä osoittaa valtakunnallinen ja jopa kansainvälinen menestys eri lajeissa. Erityisen vahvaa on urheiluseurojen panostus lasten ja nuorten liikuntaan. Seuraparlamentti ja soveltavan liikunnan yhdistisyhteistyö toimivat hyvin. Urheiluseuroille ja muille liikuntaa järjestäville yhdistyksille on suorat taloudelliset avustukset. Avustusten taso Raisiossa on seudullisessa vertailussa alle keskitason. Avustuspotti on puolitettu 90 –luvun taantumassa. Sen tason nostaminen ja kohdentaminen strategisesti merkittäviin uusiin palveluihin olisi edullinen ja vaikuttava tapa lisätä tarpeellisia toimintamuotoja, esim. koulu yhteistyö. Seuratoiminnan taloudellisten edellytysten turvaamisessa kuitenkin merkittävin on välillinen tuki liikuntapaikkojen käytössä. Alle 20 –vuotiaiden harjoitusvuorot on kaupungin liikuntapaikoissa maksuttomia.

Toimenpide-ehdotus: Vahvistetaan seurayhteistyötä hankkeella, jossa tarjotaan seuroille talouden ja toiminnan hallintopalveluja osana liikuntapalvelujen seurayhteistyötä. Henkilöresurssia voisi käyttää myös seuratoiminnan hankekehittämiseen.

Omarahoitusosus hankkeelle osittain kaupunginbudjetissa ja osittain mukana olevilta seuroilta.

Seutuyhteistyö Turun seudulla on tärkein palvelujen ja olosuhteiden kehittämisfoorumi. Sitä yhteistyötä kannattaa kehittää jatkossakin 11 kunnan kanssa tai ehkä joskus jatkossa maakunnallisena mallina.

Toimenpide-ehdotus: Raisio osallistuu Turun seudun seutuyhteistyöhön jatkossakin määräaikaisilla sopimuksilla.

3.1. Liikuntapalvelujen hallinto ja asiakaspalvelu

Liikuntapalvelujen asiakaspalvelu on nyt sijainniltaan keskeinen helposti saavutettavissa ja mahdollistaa aktiivisen yhteistyön muun vapaa-aikatoimialan kanssa. Kirjastotalossa on mahdollisuudet erilaisiin teematilaisuuksiin ja myös uusien toimintatapojen kehittämiseen. Eeronkujan ympäristö palveluineen on ratkaiseva mahdollisuus lasten ja nuorten hyvinvointipalvelujen kokonaisuuden kehittämiseksi.

Toimenpide-ehdotus: Sähköisen asiointin kehittäminen on oltava johtava teema asiakaspalveluissa. Liikuntapalvelujen osalta se ei saa kuitenkaan syrjäyttää mahdollisuutta asiakkaiden kohtaamiseen. Pitää säilyttää henkilökohtainen palvelukontakti ja erityisesti yhdistysväelle kohtaamispaikka kaupungin henkilöstön kanssa. Hallinnon kehittämisen pääpaino on tiedolla johtamisessa.

3.2. Liikuntatoiminta

Liikuntatoiminta sisältää liikkumaan aktivointipalveluja eri kohderyhmille.

Liikuntasuunnittelijoiden tärkein tehtävä on tunnistaa eri väestöryhmien tarpeita ja hakea niihin järkeviä ratkaisuja sekä yhdistää kohderyhmiä ja palvelun tuottajia.

Palvelutarpeen tunnistaminen tulee koskea elinkaaren kaikkia vaiheita.

Palveluja on nyt jo kohtuullisesti, mutta kaikissa niissä on kehittämismahdollisuuksia ja ne on toteutettava laajalla verkostoyhteistyöllä

Seuraavassa esimerkkejä Liikuntapalvelujen kumppanuuden vahvistamiseen

Kohderyhmä	Kumppanit	Toimenpiteet
Lapsiperheet	Neuvola, Varhaiskasvatus	Liikuntaneuvonta ryhmissä
Alle kouluikäiset	Varhaiskasvatus	Ilo kasvaa liikkuen –ohjelma
7 – 12 v	Perusopetus, nuorisotyö	Liikkuva koulu –ohjelma
13 – 16 v	Perusopetus, nuorisotyö	Liikkuva koulu –ohjelma
II-asteen oppilaat	Lukio, RASEKO, nuorisotyö	Liikkuva opiskelu – ohjelma
Työikäinen aikuisväestö	Työpaikat, työterveyshuollot	Liikuntaneuvonta, konsultointi
	Terveyspalvelut	
	Raisio-opisto, seurat	
+65 -vuotiaat	SoTe, Eläkeläisyhdistykset	Liikuntaneuvonta, tuetut palvelut
	Raisio –opisto	
Vanhusväestö	SoTe –palvelut	Voimaa vanhuuteen –ohjelma

Edellä mainittujen lisäksi kaikissa ikäryhmissä rinnalla kulkee soveltavan liikunnan palvelut. Kumppaneina ovat toimialaan liittyvät paikallis- ja alueyhdistykset. Liikuntapalvelujen toimenpiteinä on räätälöidyt olosuhteet ja palvelut sekä tuettu palvelujen käyttö esim. Turun seudun Saattajakortti.

Toimenpide-ehdotus: Vapaa-aikapalvelujen tai Sivistyskeskuksen yhteisen hankeosaajan palkkaaminen. Tehtävänsä selvittää kehittämistarpeita yhdessä henkilöstön kanssa ja niiden hankerahoitusmalleja sekä hankesuunnitelmatyön johtaminen ja hankebyrokratian hoitaminen myytävänä tukipalveluna myös muille liikunta-alan toimijoille.

3.3. Uintikeskus Ulpukka

Uintikeskus Ulpukka on seudullisesti merkittävä uimahalli. Asiakkaista noin puolet on ulkopaikkakuntalaisia, lähinnä Naantalista ja Maskusta. Ulpukan kävijämäärä laski muutaman vuoden, kun Impivaaran uimahalli Turussa peruskorjattiin. Nyt kävijämäärä on kasvussa, kun on panostettu henkilöstöön muuttamalla uinninvalvojan tehtäviä vesiliikunnanohjaajiksi, jolloin voidaan tuottaa enemmän ja ketterämmin ohjattua palvelua erilaisiin tarpeisiin ja sama henkilöstö toimii myös valvojina. Kasvavaa kysyntää on ohjatuille eri kohderyhmien vesijumpille, vesijuoksuille ja uimakouluille. Nykyinen olosuhde toimii hyvin myös nykyiseen raisiolaisen uintiurheilun tarpeeseen. Uintiurheilun edellytykset ja kehittäminen pitää turvata yhdessä Turun seudun kuntien ja seudullisen Urheiluakatemian kanssa.

Ulpukan tulevaisuuden suurin kysymys on peruskorjaus vai uudisrakennus ja sen tilaratkaisut ja palvelukonseptit.

Toimenpide-ehdotus: Riittävän laajan tarveselvityksen tekeminen ulkopuolisen asiantuntijan toimesta. Selvitys sisältää vesiliikunnan ja siihen liittyvien muiden hyvinvointipalvelujen ylikunnallisen tarpeen ja toteutusvaihtoehdot. Vain perusteellisen selvityksen pohjalta voi syntyä järkevä ratkaisu, jonka pitää kantaa 2040 –luvulle saakka.

3.4. Sisäliikuntatilat

Kerttulan Liikuntahalli on päivitetty 2020 –luvulle vuosina 2016 – 18 tehdyillä peruskorjauksilla. Hallin rakenteet ja tekniikka on nykypäivän vaatimuksia vastaava. Liikuntahalli edustaa parhaimmillaan sitä isojen liikuntapaikkojen ylläpitämisen tarvetta, mihin on syytä panostaa eli ajoissa tehtynä on edullisempaa kuin korjausvelan kasvattaminen.

Liikuntahalli vastaa nykyiseen isojen liikuntahallien tarpeeseen kohtuullisesti. Tarve on kuitenkin kasvava, johtuu lähinnä salibandyn ja futsalin virallisista kilpailuolosuhteista.

Raisiossa suurimmat isojen salien vakiokäyttäjät ovat lentopallo, koripallo ja futsal. Salibandy ei ole vielä Raisiossa noussut sille tasolle, mikä edellyttää virallisia kilpailuolosuhteita.

Suuri käyttäjälaji palloilulajien lisäksi on voimistelu. Isot ryhmäkoot ja rytmisen kilpavoimistelun korkeusvaatimukset sekä joukkuevoimistelun kanveesin tilan tarve edellyttää isoja saleja. Kehittyvän telinevoimistelun tilatarpeeseen ei enää nykyinen teline-tila riitä.

Toimenpide-ehdotus: Liikuntahallin osalta selvitetään laajennusmahdollisuus, joka sisältäisi sekä voimistelun että kamppailulajien tilavaatimukset. Se toisi samalla mahdollisuuden muiden lajien ja ryhmien taitoharjoitteluun uuden olosuhteen. Ainut järkevä olosuhde kamppailulajeille ja samalla muille lajeille ja tapahtumille lisäarvona pitkällä tähtäimellä olisi Liikuntahallin laajennus. Rakennusoikeus tontilla mahdollistaa laajennuksen.

Koulujen salien käyttöaste on korkea, kun koululiikunnan lisäksi seurat voivat käyttää tiloja Liikuntapalvelujen hallinnoimana. Koulurakenteen ja -rakennusten mahdollisesti muuttuessa Liikuntapalvelujen näkemys on syytä olla suunnittelussa mukana.

3.5. Ulkoliikuntapaikat

Kerttulan Liikuntakeskus on liikuntapaikkakeskittymä helposti saavutettavissa. Liikuntakeskus on myös hyvin toimiva kunnossapidon ja palvelutoiminnan näkökulmasta. Toimenpide-ehdotus: 2020 –luvulla on harkittava huoltorakennuksen ja siihen liittyvien oheispalvelujen esim. kalustovarasto, kahvio, kilpailutoimisto, jne. tilat

Keskusurheilukenttä on päivitetty 2019 vastaamaan sitä tasoa, mitä Raisiossa tarvitaan. Taso on määritelty siten, että se mahdollistaa yleisurheilun nuorten sarjojen SM-kisojen järjestämisen. Kenttä palvelee sekä seuratoimintaa että koululiikuntaa. Toimenpide-ehdotus: Seuraava perusparannuskohde kentällä on katsomo, nurmikenttä kastelujärjestelmien ja tulospalvelu. Luonnonnurmikenttien lisäämiselle ei ole tarvetta eikä perusteita jatkossa. Jalkapallonurmikentät koulujen yhteydessä on kustannustehokkain tapa päivittää kenttäolosuhteita. Kerttulan jalkapallonurmen uusiminen on seuraava toimenpide. Vanha nurmi voidaan jakaa kahteen osaan ja sijoittaa se kahdelle pikkukentälle. Esitys sijoittamisesta on Kaanaan koulun kenttä ja Kuloisten kenttä. Uusi nurmi tulee silloin aikuisten ja nuorten sarjapeliin edellyttämälle tasolle. Valaistus on syytä muuttaa lähivuosina LED-valaistukseen ja helposti ohjattavaksi käytön mukaan. Kentän katsomoja on tarve lisätä siirtokatsomoilla, esim. lisäämällä nykyisiä kärrykatsomoja.

Tenniskenttien viereen on mahdollisuus keskittää beachwolleykentät, 4 kenttää. Silloin voidaan luopua Sivukadun puistossa olevista kentistä.

Kerttulan valaistu Kuntorata palvelee urheilun ja kuntoilun tarpeita hyvin. Kuntoradan yhteydessä on myös Kuntoportaat oheisharjoitteluun. Valaistus on muutettu LED –valoiksi 1918. Talvella valaistu Kuntorata toimii myös lumetettuna latupohjana. Lumetuksen kalusto on päivitetty 2019. Hiihtoreitin ja lumetuksen kehittämiseksi voidaan tulevaisuudessa ajatella avovesilampea lumetusvedeksi ja reitin lisälenkkejä radan sisäosiin. Jäähallien päädyssä oleva luonnonnurmikenttä voidaan korottaa ja muokata sitä lämmittelyalueena kesällä että lumetusalueena ja hiihtostadionina talvella. Valaistuja kuntoratoja on lisäksi Vetikossa, Tikanmaalla ja Petäsmäessä. Niiden valaistus tulisi saada LED –valaistukseksi mahdollisimman pian. Muutos lisää valotehoa ja sääntömahdollisuuksia sekä pudottaa käyttökustannuksia puoleen ja vuotuisia korjauskustannuksia oleellisesti.

Luonnonjääkenttiä on pyritty pitämään yllä koulujen yhteydessä olevilla kentillä. Turun seudun talviolosuhteet teettävät kohtuuttomasti töitä ja vähän käyttöä luonnonjääkentille.

Toimenpide-ehdotus: Kestävämpi ratkaisu tulevaisuudessa olisi hankkia yksi elementtitekojää, joka voidaan sijoittaa lasten ja nuorten helposti saavutettavaan paikkaan esim. Vaisaaren alueelle. Silloin voidaan taata luisteluolosuhteet marraskuusta maaliskuuhun ja tiedetään myös sen aiheuttamat kustannukset ennakkoon.

Muuhun ulkoliikuntaan Raisiossa on hyvät mahdollisuudet. Haunisten altaan alue on luonnonkaunis ja monipuolinen luontoalue keskeisellä sijainnilla Turun seudulla, lähellä kauppakeskusta ja yhteydessä Kuhankuonon reitistöön.

Toimenpide-ehdotus: Alueen tulevaisuudesta olisi syytä tehdä kehittämissuunnitelma ja säilyttää se kaupunkilaisten virkistyskohteena jatkossakin.

Kaupungin alueelta on hyvätasoiset kartat luontoliikuntaan ja suunnistukseen. Arkiliikunnan edellytykset ovat hyvät. Kevyen liikenteen väyliä on Raisiossa 200 km. Ne mahdollistavat yhdessä tasaisen maaston kanssa hyvät edellytykset kävelyyn ja pyöräilyyn. Tulevan uudistuvan keskustan alueelle voidaan rakentaa uudenlainen yhteisöllinen ja aktiivinen kaupunkiympäristö.

Nopeimmin saadaan lisää liikettä ja aktiivisempia lapsia ja nuoria panostamalla kouluympäristöihin ja lähiliikuntapaikkoihin.

Toimenpide-ehdotus: Opetuspalvelujen kanssa tehdään yhdessä koulupihojen ja lähiliikuntapaikkojen kehittämissuunnitelma, joka kattaa kaikki nykyiset ja mahdolliset tulevat opetuspalvelujen tilaratkaisut

Vaisaaren koulupihan, kentän ja puistoalueen kehittämissuunnitelma on hyvä esimerkki pitkäjänteisestä verkostoyhteistyöstä, jolla saadaan vaikuttavuutta nuorten arkiaktiivisuuteen. Kentälle nouseva Palloiluhalli on esimerkki erityisolosuhteesta eli vaihtoehtoisista toteutustavoista toteutettuna vielä koulukeskukseen koululiikunnan laadun lisäämiseksi ja hallinpäiväkäytön varmistamiseksi.

3.6. Jäähallipalvelut

Jäähallipalvelut Raisiossa on hyvä esimerkki erityisolosuhteen luomisesta. 1990 –luvun lopulla oli tarve kaupungin omistaman hallin lisäksi saada toinen jäähalli. Perustettiin kiinteistöyhtiö, jossa kaupunki ja Raision Nuorisokiekko, RNK olivat kumppaneina. Syntyi nykyaikainen harjoitusjäähalli vanhan ”rättihallin” viereen. Kun ”rättihalli” tuli tiensä päähän oli syytä selvittää jäähallipalvelut jatkossa. Raisiossa oli kolme jääurheiluseuraa, jotka halusivat kaksi jäähallia. Kaupungin lähtökohtana oli olla mukana hankkeessa yhden harjoitusjäähallin vuotuisilla kustannuksella eli perusolosuhde 24.000 asukkaan kaupungissa. Näistä lähtökohdista syntyi uusi vanhasta laajennettu KiinteistöOY Kerttulan Jäähallit. Yhtiö rakennutti nykyisen 2 –jäähallin. Kaupungin osakassopimus pitää sisällään jäähallipalvelut eli Liikuntapalveluilla on kustannuspaikka Jäähallipalvelut, johon kuuluu kolme jäähallinhoitajaa ja kaikki hoitokalusto sekä jään ylläpidon eli jäähdytyskoneiston sähkötustannukset. Lisäksi kaupunki maksaa jääajanvuokraa päiväkäytöstä. Kustannusten taso vastaa edelleen noin yhden harjoitushallin vuotuisia kustannuksia ja näin ollen puolia yhtiön kokonaiskustannuksista. Yhtälö on toimiva, jos seurat kykenevät hoitamaan oman osansa kustannuksista jatkossakin.

4.

Muutosten kustannusvertailu ja vaikutusten arviointi

Raision Liikuntapalveluissa kustannustaso on valtakunnallisessa vertailussa hieman yli keskitason. Kustannustason poikkeama keskimääräisestä selittyy isolta osaltaan sillä, että Uintikeskus Ulpukan kokoinen uimahalli aikanaan on Raisioon rakennettu ja myös muu liikuntapaikkatarjonta on laadukasta. Tason säilyttäminen on tärkeä tavoite käyttökustannuksissa ja peruskorjausinvestoinneissa.

Uusien toimintojen tai olosuhteiden kehittämishankkeet on syytä selvittää huolella hankekohtaisesti. Hankekohtaisesti määritellään tarpeet, toteutusvaihtoehdot, laatutasot ja kustannusvaikutukset. Valtionapujärjestelmä tukee täsmävavustuksilla liikuntapaikkarakentamista n. 25 – 30 % tasolla kustannuksista. Opetus- ja Kulttuuriministeriö vaatii myös rahoitukseen tarveselvitykset ja vahvat perustelut. Järjestelmä on myös valtion resurssiohjauskeino liikuntapalvelujen kehittämiseksi. Kaikki hankkeet pienimmistä suurimpiin on syytä selvittää perusteiltaan ja myös seurata vaikuttavuutta jatkossa. Siihen on syytä panostaa hankeosaamista hankkimalla sekä Vapaa-aikapalveluissa että kilpailutusosaamista lisäämällä Teknisissä palveluissa jatkossakin.

Isoissa liikuntapalveluhankkeissa on syytä Turun seudulla kehittää avointa yhteistyötä kuntien, III-sektorin ja yksityisten toimijoiden välillä. Vain laajalla yhteistyöllä kyetään toteuttamaan isoja ja vaikuttavia askeleita asukkaiden ja yhteisöjen hyväksi.

Nuorisopalvelut

Palveluverkkoselvitys 2019

Liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja Reijo Hakorinta

Nuorisopalvelujen Palveluverkkoselvitys 2019

Sisällys

1. Nuorisopalvelujen järjestäminen ja palveluiden nykytila tp 2018
2. Nuorisopalveluja järjestävät Raisiossa
3. Nuorisopalvelujen tilat, käyttäjät ja käyttöasteet
4. Nuorisopalvelujen järjestämiseen esitettävät muutokset

TIIVISTELMÄ

Raision kaupungin Nuorisopalvelut toimivat Vapaa-aikalautakunnan alaisuudessa yhdessä Liikuntapalvelujen kanssa. Nuorisopalvelujen toimiston ja asiakaspalvelujen sijainti Raision Kirjastotalolla on hyvä. Sijainti on keskeinen nuorten arjessa yläkoulun, lukion ja RASEKO:n oppilaitosten lähellä. Yhdessä Liikunta, Kirjasto- ja Kulttuuripalvelujen kanssa on synnytetty useita vuotuisia tapahtumia nuorille ja lapsiperheille. Nuorten kesku Noppa on samalla alueella Wanhan Kauppiksen tiloissa. Yläkoulun läheisyys ja riittävät tilat ovat mahdollistaneet uusien toimintatapojen kehittämisen. Nuorisotyön peruspalvelut: nuorisotilatoiminnot, kerhot, leirit, retket ja tapahtumat järjestetään olemassa olevien resurssien puitteissa. Yhteistyöverkostot sekä kaupungin eri toimialojen kanssa että Turun seudun muiden toimijoiden kanssa ovat vahvat. Palvelujen kehittäminen nyt ja erityisesti jatkossa vaatii avointa yhteistyötä. Opetuspalvelut ovat nuorisopalvelujen tärkein kumppani. Sen avulla saavutetaan kaikki kaupungin nuoret ja palveluja voidaan kohdentaa sekä reagoida muutoksiin tarvittaessa nopeasti.

Lähiuosina on tärkeää vahvistaa Nuorisopalvelujen roolia lasten ja nuorten hyvinvointityössä. Palvelurakennetta voidaan kehittää yhdessä kaupungin muiden toimijoiden kanssa vahvalla nuorisotyön osaamisella.

1. Nuorisopalvelujen järjestäminen ja palveluiden nykytila

Nuorisolain tarkoituksena on **tukea** nuorten kasvua ja itsenäistymistä, **edistää** nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä **parantaa** nuorten kasvu- ja elinoloja.

Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin.

Nuorisotyön toteuttamisesta vastaavat kunnat, nuorisoyhdistykset ja muut nuorisotyötä tekevät yhdistykset.

Nuorisotyön palveluja voidaan toteuttaa myös alueellisesti kuntien yhteistyönä.

Nuorisotyötä ja -politiikkaa toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä.

Nuorisopalvelut Raisiossa

Nuorisopalvelut Raisiossa ovat osana Vapaa-aikapalveluja. Hallinnollisesti Nuorisopalvelut toimivat yhdessä Liikuntapalvelujen kanssa ja ovat Vapaa-aikalautakunnan alaisia.

Nuorisopalvelujen kokonaiskustannukset tp 2018 olivat -1.076.691 €. Tuotot olivat 133.759 €. Nettokustannus poistot huomioiden oli -946.410 €. Kustannukset asukasta kohden oli 35,30 €. Henkilötyövuosia oli 15,91 HTV.

Raisio Nuorisopalvelut Palveluverkkoselvitys		Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (Lisä 1)
4410 Nuorisopalvelut				
Koko Nuorisopalvelut				
Tuotot	€	236 341,28	133 759,21	70 096,00
Toimintakulut	€	-1 302 634,34	-1 076 691,67	-1 069 197,00
Toimintakate	€	-1 066 293,06	-942 932,46	-999 101,00
Poistot	€	-1 374,56	-3 478,22	-870,00
Netto	€	-1 067 667,62	-946 410,68	-999 971,00
Toimintakulut / asukas	€	-42,82	-35,30	-35,14
Netto / asukas	€	-35,10	-31,03	-32,86

1.1. Nuorisopalvelut hallinto

Liikunta- ja nuorisopalvelujen hallinto ja asiakaspalvelut sijaitsevat Raision Kirjastotalossa. Paikka on keskeinen Eeronkujalla, Vaisaaren ja RASEKOn koulujen kanssa samalla alueella. Yhdessä kirjastopalvelujen kanssa palvelupiste henkilöstöineen, aineistöineen ja asiakastietokoneineen tarjoaa perustietoa ja neuvontaa nuorisotoimialalta raisiolaisten yksityisten ja yhteisöjen tarpeisiin.

Henkilöstö: Liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja, 50 %, nuorisosihteeri ja palvelusihteeri

Tehtävät: Nuorisopalvelujen kokonaisvastuu, johtaminen ja kehittäminen, asiakaspalvelu, verkostoyhteistyö, tilojen käyttö ja avustukset.

Kaupungin sisäisessä verkostotyössä ovat mukana eri työryhmissä mm. oppilashuoltoryhmissä ja päihde- ja mielenterveystyön ohjausryhmässä liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja, nuorisosihteeri tai erikseen nimetty henkilöstön edustaja. Seutuyhteistyötä Nuorisopalveluissa tehdään Turun seutukunnan kuntien kesken TURBO –nimellä sekä Varsinais-Suomen maakunnan alueella AVI:n osarahoittamana Turun Nuorisopalvelujen johdolla. Ystävyyskaupunkiyhteistyö on säännöllistä nuorisoryhmien vierailujen merkeissä Unkarissa Csongradin kaupungin ja Saksassa Elmshornin kaupunkien kesken. Nuorisoryhmät vierailevat vuorovuosin Raisiossa ja raisiolaiset Saksassa ja Unkarissa. Satunnaisesti on tuettu ystävyyskaupunkimäärärahaista henkilöstön, luottamushenkilöiden ja nuorisoyhdistysten vierailuja muissakin ystävyyskaupungeissa Ruotsissa Sigtunassa ja Venäjällä Kingiseppissä.

1.2. Nuorisotoiminta

Henkilöstö: Nuorisotyöntekijät 2, valvojat 3 osa-aikaista, tuntityöntekijöitä
 Erityisnuorisotyöntekijä, Etsivä nuorisotyöntekijä 2
 Nuorisotilatoiminnat, kerhot, leirit, retket, tapahtumat, seutuyhteistyö, kv.yhteistyö
 Erityisnuorisotyö, pienryhmät, yhteistyö sosiaali- ja koulupalvelujen kanssa.

Raisio Nuorisopalvelut Palveluverkkoselvitys		Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (Lisä 1)
4410200 Nuorisotoiminta				
Tuotot	€	95 925,29	16 353,11	25 500,00
Toimintakulut	€	-434 645,82	-227 174,40	-255 381,00
Netto	€	-339 590,77	-211 691,53	-230 751,00
Käynnit	kpl	28 460,00	9 358,00	25 000,00
Kulut / käynti	€	-15,30	-24,37	-10,25

Kerhoja: Bändikerho, Kansainvälinen klubi Sählykerhot. Toiminta on ilmaista ilman tulostavoitteita.

Nuorisopalvelujen pienryhmätoiminta: Ryhmät on koottu kohdennettuun tarpeeseen: Herrasmiehet, Ladyt ja alakoulujen toimintakerhot. Ryhmissä 8-10 nuorta.

Toiminta alkaa yleensä 5.-7.luokalla, loppuu/harventuu usein yläasteen päätyttyä.

Ohjaajina nuorisotyöntekijä, erityisnuorisotyöntekijä tai muu yhteistyökumppani.

Etsivä nuorisotyö: 15–29-vuotiaille suunnattua vapaaehtoista ja maksutonta ohjaus- ja tukipalvelua. Etsivään nuorisotyöhön saadaan Aluehallintoviraston myöntämää valtionapua.

Erityisnuorisotyö: Kohdennettu erityisnuorisotyö tarjoaa apua ja neuvoja nuorille ja heidän perheilleen erilaisissa ongelmatilanteissa. Toimintaa tehdään läheisessä yhteistyössä koulujen, nuoriso- ja liikuntapalveluiden, sosiaalipalveluiden ja tietysti ensisijaisesti perheiden kanssa.

Jalkautuva nuorisotyö: Jalkautuvaa nuorisotyötä tehdään nuorisotyöntekijöiden toimesta satunnaisesti resurssien mukaan keskustan alueella sekä Kauppakeskus Myllyssä. Syksyn 2019 aikana tehdään kartoitus yhteistyössä Turun NMKY:n kanssa tilanteesta ja toiminnan kehittämistarpeista. Turun NMKY:lla on osaaminen ja pitkäaikainen kokemus jalkautuvasta nuorisotyöstä Turussa.

Muu nuorisotoiminta

Lasten Parlamentti tuo raisiolaisten alakouluikäisten äänen kuuluviin ja ottaa kantaa ajankohtaisiin asioihin. Parlamentissa on edustajat jokaisen raisiolaisen alakoulun oppilaskunnista ja se kokoontuu kerran vuodessa. Nuorisopalvelut on Lasten Parlamentin koollekutsuja ja järjestäjä.

Nuorisovaltuusto on lakisääteinen vaikuttajaryhmä nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien takaamiseksi kunnallishallinnon eri toimialoilla.

Nuorisovaltuuston tehtävänä on tuoda lasten ja nuorten ääni kuuluviin, ottaa kantaa ajankohtaisiin asioihin sekä tehdä aloitteita ja kannanottoja.

Kaupunginhallitus asettaa nuorisovaltuuston ja valtuuston toimintakausi on kaksi vuotta.

Nuorisovaltuuston toimintaa ohjaa Vaisaaren yläkoulun yhteisöpedagogi.

1.3. Nuorisopalvelujen tilat

Nuorisotilat: Nuortenkeskus Noppa, Tikke ja Krokkari. Musiikkitala Pommari

Leirialueet: Kesäranta, Karhuluoto

Raisio Nuorisopalvelut Palveluverkkoselvitys		Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (Lisä 1)
4410300 Nuorisopalvelujen tilat				
Tuotot	€	2 620,91	5 455,49	4 648,00
Toimintakulut	€	-405 724,99	-372 934,42	-353 361,00
Netto	€	-403 104,08	-369 942,41	-348 713,00
Netto / asukas	€	-13,25	-12,13	-11,46
Käynnit	kpl	47 150,00	73 378,00	60 000,00
Kulut / käynti	€	-8,60	-5,12	-5,89

Nuortenkeskus Noppa, Juhaninkuja 3,

Nuortenkeskus Noppa on joka arkipäivä auki oleva nuorille (10 - 17 v.) tarkoitettu täysin maksuton oleskelumesta. Tiloissa on kahvilatila ja keittiö ruuanlaittomahdollisuuksineen, klubitala ja tv-huone. Lisäksi sisäpiha, jossa on terassi avoin nurmialue ja esiintymislava.

Nopassa on kaksi esiintymislavaa musisointiin, tanssiin, teatteriin yms. Toinen lava on sisällä esiintymisvaloilla ja äänentoistolla + toinen lava sisäpihalla. Sisäpiha on käytössä kevästä syksyyn. Nopassa pyritään järjestämään joka kuukausi vähintään yksi live-tapahtuma, johon paikalliset ja vähän kauempaakin tulevat pääsevät esiintymään.

Krokkari, Pujokuja 2,

Nuorisotilassa avointen ovien toimintaa. Nuorisotila on päihtetön ja turvallinen ajanviettopaikka, jossa on aina paikalla aikuinen nuorisotyön ammattilainen. Tilaa käyttävät myös raisiolaiset nuorisoyhdistykset.

Tikke, Kapponkatu 20,

Avointen ovien toimintaa. Nuorisotila on päihtetön ja turvallinen ajanviettopaikka, jossa on aina paikalla aikuinen nuorisotyön ammattilainen.

Tilassa toimii lisäksi päivisin nuorten työpaja Tikken paja.

Pommari-musatila, Kirkkoväärtinkuja 18.

Pommari on lengendaarinen bändien musiikkiharjoitustila väestösuojatiloissa.

Kesärannan leirikeskus, Santalantie 23 Naantali

Kesärannan leirikeskus sijaitsee Naantalın Luonnonmaalla. Kesäranta alueena on myös raisiolaisten virkistysalue, jossa on hyvät ulkoilumahdollisuudet, laaja nurmikkoalue, pallo- ja leikkikentät, uimaranta, grillikatoksia sekä kaksi laituria.

Leirikeskus on ensisijaisesti nuorisopalvelujen oman toiminnan, leirikoulujen sekä raisiolaisten järjestöjen ja yhdistysten ympärivuotisessa käytössä.

Koulutustilassa on ryhmätila n. 50 hengelle, keittiö astioineen ja välineineen sekä kaksi saunaa pesu- ja pukutiloineen. Erillisessä majoitustilassa on 32 sänkyäpaikkaa

Majoitusrakennus uusitaan vuoden 2020 aikana.

Karhuluodon leirialue sijaitsee Karhuluodon saarella Naantalın Rymättylässä. Saarelle ei ole tieyhteyttä, kulku ainoastaan vesitse. Alueella on vierasvenelaituri, leiriytymisalue, nuotiopaikkoja, leirikeittiö ja ruokailukatos sekä saunarakennus. Aluetta käyttävät raisiolaiset nuorisoyhdistykset ja muut ryhmät.

1.4. Nuorten työpajat

Raisiossa on kaksi nuorten työpajaa, Tikken paja, Kapponkatu 20 ja Puutyöpaja, Alhaistentie7.

Henkilöstö: Työpajavastaava nuorisotyöntekijä ja kaksi nuorten työpajavalmentajaa.

Raisio Nuorisopalvelut Palveluverkkoselvitys		Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019 (Lisä 1)
4410400 Nuorten Työpajat				
Tuotot	€	45 046,98	55 053,08	5 948,00
Toimintakulut	€	-178 848,16	-199 950,36	-169 783,00
Netto	€	-133 801,18	-144 897,28	-163 835,00
Työpajapäivät	kpl		2 457,00	2 200,00
Kulut / työpajapäivä	€		-81,38	-77,17

Työpajat tarjoavat tukea ja tietoa eri vaihtoehtoista harjoitteluun ja opiskeluun. Lisäksi pajajakson aikana annetaan ohjausta oman jatkosuunnitelman tekemiseen ja toteuttamiseen. Pajoilla tehdään oikeita töitä, joten taito ja tieto kasvavat.

Tikken paja ja starttitoiminta

Tikken paja tarjoaa työtoiminnan lisäksi myös starttivalmennusta. Pajalla nuori saa tukea elämänhallintaan ja voi vahvistaa omia taitojaan. Monipuolisen työtoiminnan lisäksi viikottaiseen ohjelmaan kuuluu mm. ruuanlaittoa, hyvän fiiliksen liikuntaa, erilaisia infopäiviä ja tutustumiskäyntejä. Nuorilla on myös mahdollisuus vaikuttaa toiminnan sisältöön.

Puutyöpaja

Puutyöpajassa kunnostetaan pääasiassa huonekaluja ja tehdään pienimuotoisia töitä tilauksesta. Taidot ja tiedot kasvavat oikeita töitä tehdessä. Lisäksi pajajakson aikana annetaan ohjausta oman jatkosuunnitelman tekemiseen ja toteuttamiseen.

Puutyöpajan yhteydessä on myös lainavälinevarasto, jossa lainattavana leiri- ja retkitarvikkeita mm. rinkkoja, puolijoukkueeteltoja, markkinateltta, lumikenkiä.

2. Nuorisopalveluja järjestävät Raisiossa

Palveluja nuorille järjestävät kaupungin Nuorisopalvelujen lisäksi Liikuntapalvelut, Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, Opetuspalvelut ja Sosiaali- ja Terveyspalvelut.

Nuorisopalvelujen tärkeitä kumppaneita ovat raisiolaiset ja alueelliset nuorisoyhdistykset, urheiluseurat ja muut nuorisotoimintaa järjestävät yhteisöt.

Kaupungin Nuorisopalvelut tukevat nuorisoyhdistysten toimintaa palkka-, toiminta- ja leiriavustuksilla.

3. Nuorisopalvelujen järjestämiseen esitettävät muutokset

Lähimmän kolmen vuoden aikana Nuorisopalvelujen henkilöstöstä on mahdollisuus eläköitymiseen usealla vakituisella työntekijällä.

Toimenpide-ehdotus: Henkilöstömuutosten yhteydessä rekrytoidaan avaintehtäviin koulutettuja ja kokeneita nuorisualan ammattilaisia. Tehtävämuutoksia ja tarvittavaa osaamista on syytä arvioida rekrytointien yhteydessä. Ei välittömiä kustannusvaikutuksia.

Palvelumuutoksista vuoden 2020 aikana toteutuu Kesärannan leirikeskuksen uusi majoitusrakennus.

Toimenpide-ehdotus: Toiminnan kehittämiseksi ja käyttöasteen nostamiseksi on syytä arvioida kaupungin oman toiminnan lisäksi majoitusmyynnin järjestäminen ulkopuolisille. Yhteistyösopimus ulkopuolisen toimijan, yhdistys tai yksityinen, kanssa majoituspalvelun myymiseksi.

Wanhan Kauppiksen tilat mahdollistavat nuorisopalvelujen vahvistamisen koulukeskuksessa.

Toimenpide-ehdotus: Wanhan Kauppiksen ala-aulaan saneerataan tilat nuorten työpajatoiminnalle ja eSports –toiminnalle. Nuorten Työpajatoiminta voidaan siirtää Tikken pajalta Wanhan Kauppiksen ala-aulaan. Työpajatoimintaa ja muita nuorten ohjattuja palveluja voidaan monipuolistaa Nopan yhteydessä. Kustannusvaikutus tilojen muutostyöt ja luopuminen ulkoisista vuokratiloista Tikanmaalla. Ei merkittäviä kustannusmuutoksia.

Nuorisopalvelujen roolin vahvistaminen koulu yhteistyössä.

Toimenpide-ehdotus: Opetuspalvelujen rakennemuutoksessa Nuorisopalvelujen mukanaolo koulupäivän kehittämisessä tulee olla mukana. Koulutilojen uudistamisessa täytyy huomioida myös muut täydentävät palvelut henkilöstöineen ja tiloineen.

Jalkautuvan nuorisotyön lisääminen

Jalkautuvala nuorisotyöllä voidaan reagoida nopeasti nuorten keskuudessa nouseviin ilmiöihin. Nuorisopalvelujen henkilöstö on aktiivisesti yhteistyössä poliisin

Ankkuritoiminnassa Raision alueella. Yhdessä SoTe –palvelujen kanssa arvioidaan tilannetta ja tarvittavia toimenpiteitä. Omien nuorisotyöntekijöiden lisäksi jalkautuvan nuorisotyön palveluja voidaan tuottaa ostopalveluina. Toiminnan kustannukset n. 10 – 15.000 € vuositasolla.